

## **ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ**

### **ՀԻՆ ԵՎ ՄԻՋԻՆ ԴԱՐԵՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ**

#### **ԳՈՀԱՐ Դ. ՎԱՐԴՈՒՄՅԱՆ**

Վաղնջական դիցապատումները հայոց պետականության սկզբնավորման մասին.....3

#### **ՄԱՐԳԻՍ Մ. ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ**

Արաբական խալիֆայության քաղաքականությունը քրիստոնյաների նկատմամբ վաղ իսլամական շրջանում (հայերին ու Հայաստանին առնչվող հրովարտակ-պայմանագրերի և մուսուլմանական սուրբ տեքստերում հիշատակումների օրինակով)..28

#### **ԱՐՏԱՇԵՍ Ի. ՇԱՀՆԱԶԱՐՅԱՆ**

Գարդման գավառի պատմությունից.....42

### **ՆՈՐ ԵՎ ՆՈՐԱԳՈՒՅՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ**

#### **ԱՇՈՏ Ա. ՄԵԼՔՈՆՅԱՆ**

Հայոց պետականության պատմափուլերը նոր դարաշրջանում (XVII դ. կես – 1918 թ.).....61

#### **ԳԵՂԱՄ Հ. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ**

Հայ ազգային-քաղաքական խնդիրների քննարկումը «Ձայն հայրենեաց» պարբերականում.....85

#### **ԱՐՄԵՆ Ռ. ԲԱԴԱԼՅԱՆ**

ՀԿ(բ)Կ ղեկավար դերը Խորհրդային Հայաստանի կառավարման համակարգում 1920-ական թթ. առաջին կեսին.....102

#### **ԳԱԳԻԿ Ա. ԺԱՄՂԱՐՅԱՆ**

Վանաձորցիների 1970-ական թվականների միջերևիկ հարաբերությունների փորձառությունը հայ-ադրբեջանական և հայ-ռու-

սական շփումների օրինակով (բանավոր պատմության նյութեր).....120

#### **ՌՈՒԲԵՆ Լ. ԱԶԻԶԲԵԿՅԱՆ**

Հայ-ռուսական փոխգործակցությունը հումանիտար և հոգևոր ոլորտներում 1991-2008 թթ.....137

#### **ՀՐԱԾԻՆ Վ. ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ**

«Սփյուռք» հասկացության իմաստաբանական, հայեցակարգային փոփոխությունները եվ հայկական սփյուռքի պարագան..155

### **ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒՄ**

#### **ՍՏԵՓԱՆ Գ. ՂԱՐԻԲՋԱՆՅԱՆ**

Գիտնականների կենսագրությունը փաստաթղթերում՝ Հակոբ Զորյան.....179

### **ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ**

#### **ԱՐՄԵՆ Հ. ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ**

Աշոտ Մելքոնյան, Պատմագիտական հետազոտություններ...191

## СОДЕРЖАНИЕ

### ДРЕВНЯЯ И СРЕДНЕВЕКОВАЯ ИСТОРИЯ

#### ГОАР Д. ВАРДУМЯН

Архаический эпос о зарождении армянской государственности..3

#### САРГИС М. ГРИГОРЯН

Политика халифата в отношении христиан в раннеисламский период (на примере договоров и упоминаний в мусульманских священных текстах связанных с армянами и Арменией).....28

#### АРТАШЕС И. ШАХНАЗАРЯН

Из истории провинции Гардман.....42

### НОВАЯ И НОВЕЙШАЯ ИСТОРИЯ

#### АШОТ А. МЕЛКОНЯН

Исторические этапы армянской государственности в новую эпоху (половина XVII в. – 1918 г.).....61

#### ГЕГАМ А. ОГАННИСЯН

Обсуждение армянских национально-политических проблем в периодическом издании «Дзайн айрениц».....85

#### АРМЕН Р. БАДАЛЯН

Руководящая роль КП(б) Армении в системе управления Советской Армении в первой половине 1920-х годов.....102

#### ГАГИК А. ЖАМГАРЯН

Опыт межэтнических отношений жителей Ванадзора на примере армяно-азербайджанских и армяно-русских отношений в 1970-х годах (материалы устной истории).....120

## **РУБЕН Л. АЗИЗБЕКЯН**

Армяно-российское взаимодействие в гуманитарной и духовной сферах в 1991-2008 гг.....137

## **ГРАЦИН В. ВАРДАНЯН**

Смысловые, концептуальные изменения понятия «диаспора» и пример армянской диаспоры.....155

## **ПУБЛИКАЦИЯ**

## **СТЕПАН Г. ГАРИБДЖАНИЯН**

Биографии ученых в документах: Акоп Зорьян.....179

## **РЕЦЕНЗИЯ**

## **АРМЕН О. КАРАПЕТЯН**

Ашот Мелконян, Историологические исследования.....191

## CONTENT

### HISTORY OF THE ANCIENT AND MIDDLE AGES

#### GOHAR D. VARDUMYAN

The archaic epic about the origins of Armenian statehood.....3

#### SARGIS M. GRIGORYAN

The policy of the caliphate to Christians in the early Islamic period (following the example of proclamations-contracts and references in Muslim holy texts related to Armenians and Armenia).....28

#### ARTASHES I. SHAHNAZARYAN

The history of the Gardman province.....42

### MODERN AND CONTEMPORARY HISTORY

#### ASHOT A. MELKONYAN

The historical stages of the Armenian statehood in the New Era (mid-17<sup>th</sup> c. – 1918).....61

#### GEGHAM H. HOVHANNISYAN

The discussion of Armenian national and political issues in the newspaper "Dzayn Hayrentiats".....85

#### ARMEN R. BADALYAN

The leading role of the Communist (bolshevik) Party of Armenia in the governing system of Armenia in the first half of 1920s.....102

#### GAGIK A. ZHAMHARYAN

Experience of inter-ethnic relations of Vanadzor residents on the example of Armenian-Azerbaijani and Armenian-Russian relations in the 1970s (materials of oral history).....120

**RUBEN L. AZIZBEKYAN**

Armenian-Russian interaction in the humanitarian and spiritual spheres in 1991-2008.....137

**HRATSIN V. VARDANYAN**

Semantic, conceptual changes of the concept of "diaspora" and the case of the Armenian diaspora.....155

**PUBLICATION**

**STEPAN G. GHARIBJANYAN**

Biographies of scientists in documents: Hakob Zoryan.....179

**REVIEW**

**ARMEN H. KARAPETYAN**

Ashot Melkonyan, Historical Studies .....191